

Hållbar socialtjänst

INSATSER FÖR INVÅNARE I NORRTÄLJE KOMMUN – NULÄGE
OCH FRAMÅTBlickande

SARA ANDERSSON

2024 – 02 - 08

Innehåll

Bakgrund	2
Syfte	2
Kartläggning av insatser	2
Resultat.....	3
Fortsatt arbete	4
Angränsande områden och beroenden	4
Bilaga 1 Äldre	5
Bilaga 2 Anhörigstöd, våld i nära relation.....	6
Bilaga 3 Funktionshinder LSS	7
Bilaga 4 Socialpsykiatri och skadligt bruk och beroende	8

Bakgrund

Utredningen *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag*

SOU 2020:47 lämnade sitt slutbetänkande i augusti 2020. Förberedelser pågår på regeringsnivå för beslut om en ny socialtjänstlag som beräknas träda i kraft 1 juni 2025.

Begreppet *Hållbar utveckling* används inom flera sektorer i samhället och avser en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationer möjligheter att tillfredsställa sina behov. Definitionen inbegriper såväl ekonomiska som ekologiska, sociala och kulturella aspekter

Hållbarhet kopplat till förslagen i kommande socialtjänstlagen är att den sammanfattningsvis innebär en omställning av socialtjänstens organisering, arbetssätt och metoder, med inriktning mot tidiga, förebyggande insatser, insatser utan föregående behovsprövning och en verksamhet som bedrivs i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet samt förslag som stärker socialtjänstens medverkan i samhällsplanering.

Syfte

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje påbörjade hösten 2023 ett arbete med att förbereda verksamheten inför de kommande förändringarna mot en hållbar socialtjänst i enlighet med förslagen till ny socialtjänstlag. Syftet med denna rapport är att sammanfatta resultaten av det arbete som kommunalförbundet genomförde under hösten och utgöra ett stöd i den fortsatta planeringen. I rapportens bilagor finns sammanställt resultatet av den kartläggning som kommunalförbundet genomförde under 2023.

Kartläggning av insatser

Utifrån den kommande förändringen såg Sveriges kommuner och regioner SKR, ett behov av att kartlägga vilka olika typer av insatser som ges av socialtjänsten idag och vilka insatser kommunerna vill erbjuda invånarna utan biståndsbeslut vid en eventuell lagändring. Enkäter skickades till samtliga kommuner i Sverige, samt Stockholms stadsdelsområden. Svarefrekvensen för enkäten var hög och en majoritet av kommunerna inkom med svar. Varje enkät besvarades av omkring 200 kommuner och totalt slutförde 128 kommuner samtliga enkäter gällande insatser inom följande verksamhetsområden:

- Barn och unga
- Äldre
- Funktionshinder
- Skadligt bruk och beroende
- Socialpsykiatri
- Våld i nära relationer

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje genomförde på motsvarande sätt under hösten 2023 en kartläggning av:

- vilka insatser som erbjuds idag
- vilka förändringar i insatser som man vill genomföra kopplat till förslagen för en hållbar socialtjänst
- vilka insatser som idag erbjuds digitalt
- vilka insatser som kan utvecklas till att helt eller delvis erbjudas digitalt

Avdelningsövergripande arbetsgrupper har genomfört kartläggningen inom områdena:

- Äldre
- Barn och unga
- Funktionshinder (LSS)
- Socialpsykiatri, skadligt bruk och beroende
- Våld i nära relationer

Resultat

Arbetsgrupperna har identifierat vilka insatser som ges idag samt vilka insatser som saknas eller kan fasas ut. Vilka insatser som idag ges med biståndsbeslut men som med förslagen i den nya socialtjänstlagen kan ges utan sådant beslut. Arbetsgrupperna har också identifierat hur digitalisering kan underlätta för den enskilde och bidra till hållbarhet. Risker, möjligheter och förutsättningar kopplat till förändringarna har också identifierats.

Några sammanfattande resultat och reflektioner

Arbetsgruppen har också kartlagt vad som krävs för att genomföra förändringarna i insatser. Utvecklingsarbete behöver exempelvis göras inom följande områden:

- Upphandlingar och avtal
- Teknik och IT-säkerhet
- Uppföljning på individ och avtalsnivå

Resultatet av kartläggningen är sammanställt i bilaga 1- 4. Sammanställningen är att betrakta som ett arbetsmaterial i det fortsatta arbetet. En del processer är redan tydligt definierade. Exempelvis, möjlighet för anhöriga att ansöka om stöd via en digital kanal. Det skulle öka anhörigas tillgänglighet till stöd och kräver en utvecklad E-tjänst. Andra processer behöver utvecklas vidare och konkretiseras i det fortsatta arbetet. Exempelvis att inom socialpsykiatri erbjuda insatser utan föregående biståndsbedömning. Det ökar tillgänglighet och minskar administration och kräver förändringar i avtal och utvecklade metoder för uppföljning och kontroll.

Tabellen nedan sammanställer delar av kartläggningen av kommunalförbundets nuvarande insatser:

	Insatser genomförs	Utan biståndsbeslut	Andel	Enbart med biståndsbeslut	Andel	Digitala insatser	Andel
Barn o unga	2	1	50%	0	0%	0	0%
Äldre	41	16	39%	25	61%	10	24%
Funktionshinder	16	0	0%	15	94%	0	0%
Socialpsykiatri	22	7	32%	15	68%	12	55%
Våld i nära relationer	4	3	75%	1	25%	2	50%

Hela kartläggningen av kommunalförbundet insatser i nuläget, finns upplagd i förvaltningens team Hållbar socialtjänst och nås via länken:

<https://edunorrtälje.sharepoint.com/:x:/r/sites/Framtidenssocialtjnst/Delade%20dokument/General/Inventering%20kommunalf%C3%B6rbundets%20insatser%202023.xlsx?d=wf463512c870d47799830e915ebc4ec26&csf=1&web=1&e=ffNKuR>

Fortsatt arbete

Det fortsatta arbetet kommer att bedrivas på liknande sätt som under hösten 2023 med en avdelningsövergripande styrning, processledning och arbetsgrupper. Resultatet av kartläggningen ligger till grund för det fortsatta arbetet. De förslag till förändringar i insatser och arbetssätt som tagits fram kommer fortsatt bearbetas i de avdelningsövergripande arbetsgrupperna inom respektive verksamhetsområde.

Angränsande områden och beroenden

I Norrtälje kommun är socialtjänstens ansvarområden fördelat mellan kommunalförbundet och socialnämnden. Kommunalförbundet ansvarar för stöd och omsorg till äldre personer och personer med funktionsnedsättningar inom områdena socialpsykiatri och LSS. Det främjande och förebyggande arbetet ligger i Norrtälje inom Trygg i Norrtälje TiNK. TiNK ansvarar bland annat för föräldrastöd, fältverksamhet, drog- och brottsförebyggande arbete med mera. Verksamheten ligger under kommunstyrelsekontoret.

Kommunalförbundet har tagit initiativ till samverkan med socialkontoret och TiNK angående förberedelse inför den nya socialtjänstlagen och en gemensam kartläggning av de insatser som verksamheterna tillsammans erbjuder invånare i Norrtälje kommun.

Socialkontoret har beslutat att under våren 2024 genomföra en kartläggning av sina insatser med fokus på förslagen till ny socialtjänstlag. Fortsatta kontakter behövs tas med TiNK omkring deras roll kopplat till förberedelser inför de nya förslagen om en hållbar socialtjänst.

Bilaga 1 Äldre

Vilka insatser skulle ni vilja erbjuda som ni i dagsläget inte erbjuder?
Bemötandeteam – för personer med psykiatrisk problematik/kognitiv svikt
Generella serviceinsatser
För invånare "FixarMalte"

Vilka insatser som ni idag erbjuder skulle ni vilja fasa ut?
Nattkameror – på grund av etiska svårigheter.

Vilka insatser skulle ni vilja ge utan biståndsbeslut?
Trygghetslarm
Serviceinsatser
Sociala insatser upp till en viss nivå (omfattning i tid/antal el liknande)
Trygghetsboende
Dagverksamhet

Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser utan biståndsbeslut?
Ökad möjlighet att komma in tidigt vid t.ex. begynnande demens
Lätt för den enskilde att få hjälp. Obetydlig risk att många söker som inte har behovet
Kommunalförbundet får bära kostnader som ska ligga på annan huvudman

Vad skulle krävas för att göra detta i praktiken?
Rutiner för uppföljningar även för icke biståndsbedömda insatser
Robotisering för att hantera ansökningar och uppföljningar
Avtalen ses över. Kostnaderna ska tydligt kunna följas
Utföraren av insatser utan biståndsbeslut signalerar när behoven förändras. Kravställt i avtal
Fast omsorgskontakt fungerar i praktiken

Digitalisering
Vilka insatser vill vi erbjuda digitalt?
Inköp, beställa matlådor. Tillsyn, läkemedelsautomat och automatiserad toalett.
Uppföljningar digitalt med utförare (Teamsmöten ej bara per telefon)
Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser digitalt?
Med digitala hjälpmedel ges möjlighet för biståndshandläggarna att ha bättre kontroll på hjälpmedlen och bli bättre kravställare till arbetsterapeuterna.
Digitala insatser ska vara valfria
Vad krävs för att göra detta i praktiken?
Alla har inte mobilt BankID alternativa inloggningar behövs
Se över avtal och ersättningar
Utvecklad teknik (tillsyn) och säkerhet (Teamsmöten)

Bilaga 2 Anhörigstöd, våld i nära relation

Vilka insatser skulle ni vilja erbjuda som ni i dagsläget inte erbjuder?
Öppna träffar för anhörigvårdare utan att boka tid eller ringa. Träffa andra i samma situation
Vilka insatser skulle ni vilja ge utan biståndsbeslut?
Självorganiserade grupper för anhöriga
Promenadgrupp
Avlösning för anhöriga
Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser utan biståndsbeslut?
Ökad möjlighet att komma in tidigt
ViNR - vid insatser utan föregående utredning finns en risk att missa personer som är utsatta för våld i nära relationer
Vad skulle krävas för att göra detta i praktiken?
Lokaler, ett anhörighus/anhörigcenter
Digitalisering
Vilka insatser vill vi erbjuda digitalt?
Önskemål om kontakt för anhörigstöd , via E-tjänst eller liknande
Samtalsgrupper för anhöriga (helt eller delvis)
Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser digitalt?
Ökad tillgänglighet för anhöriga
Vad krävs för att göra detta i praktiken?
E-tjänst för kontakt med anhörigsamordnare

Bilaga 3 Funktionshinder LSS

Vilka insatser skulle ni vilja erbjuda som ni i dagsläget inte erbjuder?
Produkter/hjälpmedel som stärker integritet och kompetens hos brukarna
Boendestöd för behov som uppkommer oplanerat, t.ex. att kontakta boendestödet vid frågor
Vilka insatser skulle ni vilja ge utan biståndsbeslut?
Träffpunkter (samma modell som för äldre) för personer med funktionsnedsättningar
Studie- och arbetsvägledning
Fritidsgård för barn och ungdomar med anpassade verksamheter utifrån målgruppens behov.
Sysselsättning
Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser utan biståndsbeslut?
Avlastning för anhöriga
Vad skulle krävas för att göra detta i praktiken?
Mer samverkan med civilsamhället
Digitalisering
Vilka insatser vill vi erbjuda digitalt?
Digital ledsagning
Digitala möten (handläggare – brukare)
Smarta väckarklockor
Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser digitalt?
Teknik- och IT-säkerhetsrisker
Vad krävs för att göra detta i praktiken?
Digitala insatser som är anpassade för alla i målgruppen personer med funktionsnedsättningar
Skapa förutsättningar för våra utförare att se över befintliga tekniker/hjälpmedel och erbjuda fler

Bilaga 4 Socialpsykiatri och skadligt bruk och beroende

Vilka insatser skulle ni vilja erbjuda som ni i dagsläget inte erbjuder?
Boendeform för personer som behöver mer stöd i öppenvård och inte platsar inom slutenvården
Gemensam vård- och stödverksamhet i samarbete med hälso- och sjukvård
Gemensamt upphandlade och drivna hem för vård och boenden, HVB
Riktade insatser för målgruppen med psykiska funktionsnedsättningar (ingen samsjuklighet) för att undvika undanträngningseffekter
Mobila akutteam som mellanvårdsform
Mer differentierade boenden t.ex. boenden som kan erbjuda högre grad av självständighet för de som är placerade där
Vilka insatser skulle ni vilja ge utan biståndsbeslut?
Kontaktperson/ledsagare upp till ett visst antal timmar/vecka
Sysselsättning (organiserad, meningsfull) upp till ett visst antal timmar/vecka
Boendestöd kan ansökas direkt från utförare, upp till ett visst antal timmar/vecka
Gruppverksamheter – anmäla sig direkt till utförare eller gruppledare
Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser utan biståndsbeslut?
Ökad tillgänglighet, lägre trösklar
Ansvar vid insatser som söks direkt hos utförare flyttas över gällande genomförandeplan och uppföljning.
Minskad administration och omfördelning av resurser till de som behöver de
Träffytan med målgruppen minskar risk att behov inte fångas upp i tid
Missar att formulera mål med insatsen uppföljningen försvåras. Risk för ökade kostnader
Undanträngningseffekter kopplat till utförare. Tar hellre lätta (ej biståndsbedömda insatser.
Vad skulle krävas för att göra detta i praktiken?
System för uppföljning, kostnader, volymer och kvalitet
Kunskaps- och evidensbaserade insatser
Statligt ekonomiskt stöd till kommunerna som är långsiktigt
Längre tidsperspektiv och kunskap hos beslutsfattare (Beslut om resurser)
Digitalisering
Vilka insatser vill vi erbjuda digitalt?
Boendestöd
Kontaktperson
Sysselsättning
Vilka möjligheter/risker finns med att erbjuda dessa insatser digitalt?
Lättare att nå en målgrupp som undviker fysisk kontakt. Kontakten kan inledas digitalt i en motivationsfas.
När fler begränsas inte av geografiska avstånd, kostnadsbesparandekontakter
Minskad social kontakt kan ej ersätta behovet av kontakter IRL

Vad krävs för att göra detta i praktiken?
Fler digitala plattformar, verktyg, system och/eller funktioner
Omvärldsbevakning
Se över avtal
Omfördela resurser